

Bruselj, 30. september 2025
(OR. en)

13357/25

RECH 413
COMPET 932
IND 379
MI 701

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	30. september 2025
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	12821/25
Zadeva:	Pomen raziskav in inovacij za strategijo EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi – sklepi Sveta (odobreni 30. septembra 2025)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o *pomenu raziskav in inovacij za strategijo EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi*, ki jih je Svet odobril na 4119. seji 30. septembra 2025.

**SKLEPI SVETA O POMENU RAZISKAV IN INOVACIJ ZA „STRATEGIJO EU ZA
ZAGONSKA PODJETJA IN PODJETJA V RAZŠIRITVENI FAZI“**

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB OPOZARJANJU NA:

- sklepe Sveta z dne 2. decembra 2022¹ o novem evropskem programu za inovacije, v katerih priznava, da so inovativna zagonska podjetja in MSP ključni akterji pri preoblikovanju evropskega gospodarstva in da je treba izboljšati dostop do financiranja v razširitveni fazi;
- sklepe Sveta z dne 23. maja 2024² o krepitevi valorizacije znanja kot orodja za odporno in konkurenčno industrijo ter strateško avtonomijo v odprtem gospodarstvu v Evropi;
- priporočilo Sveta o programu politike evropskega raziskovalnega prostora za obdobje 2025–2027³, v katerem so določeni ukrepi, pomembni za strategijo za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, na primer za valorizacijo znanja, raziskovalne in tehnološke infrastrukture, trajnostne raziskovalne poklicne poti, enakost spolov in vključevalnost, industrijsko preobrazbo ali reformo ocenjevanja raziskav;
- sklepe Evropskega sveta z dne 26. junija 2025⁴, v katerih pozdravlja „strategijo EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi“, ki jo je pripravila Komisija, ter poziva k hitremu začetku dela za njeno izvajanje.

OB UPOŠTEVANJU:

- poročila Enrica Lette iz aprila 2024 z naslovom *Much More Than A Market* (Veliko več kot trg), v katerem je poudarjena potreba po okrepitvi finančne podpore zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi;

¹ 15602/22.

² 10182/24.

³ UL C, C/2025/3593, 30.6.2025.

⁴ EUCO 12/25.

- poročila Maria Draghija iz septembra 2024 z naslovom *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti), v katerem je poudarjeno, da ima Evropa številne nadarjene raziskovalce in podjetnike, vendar nima dinamike, da bi inovativne zamisli pretvorila v komercialne uspehe, zato mora v skupnih programih za raziskave in inovacije izboljšati pogoje za prelomne inovacije;
- poročila Manuela Heitorja iz oktobra 2024 z naslovom *Align, Act, Accelerate* (Uskladiti, ukrepati, pospešiti), ki poziva k povečanju svetovne konkurenčnosti Evrope s spodbujanjem učinkovitih raziskav, inovacij in podjetij v razširitveni fazi ter preprečevanjem bega podjetniških možganov in zamujenih priložnosti za lokalni evropski ekosistem;
- rezultatov vmesne ocene programa Obzorje Evropa⁵, ki kažejo, da čeprav je bilo 20 % skupnih sredstev dodeljenih MSP, vztrajna vrzel pri financiranju podjetij v razširitveni fazi, tako kot valorizacija znanja, še vedno predstavlja izziv –

AMBICIOZEN EKOSISTEM ZAGONSKIH PODJETIJ IN PODJETIJ V RAZŠIRITVENI FAZI ZA EVROPO

1. POZDRAVLJA strategijo za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi kot pomemben mejnik pri krepitvi evropske konkurenčnosti in spodbujanju inovacij. POUDARJA, da je nujno potrebno usklajeno in odločno ukrepanje, da bi odpravili inovacijsko vrzel v primerjavi s svetovnimi konkurenti in znotraj Unije, da bi zagotovili stalno visoko stopnjo blaginje, gospodarsko varnost in strateško avtonomijo, hkrati pa ohranili odprto gospodarstvo v Uniji. OPOZARJA na zapleteno dinamiko inovacijskih ekosistemov, ki zahteva sodelovanje številnih akterjev vzdolž vrednostne verige in dobro delujoče povratne zanke od inovatorjev do raziskav. POUDARJA, da lahko napredek na področju strukturnih politik in ukrepov evropskega raziskovalnega prostora bistveno prispeva k ciljem strategije za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi.
2. SPODBUJA Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami hitro oblikuje preproste in praktične opredelitve zagonskih podjetij, podjetij v razširitveni fazi, podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, inovativnih podjetij in podjetij v težavah. PRIZNAVA pomen prihodnjih opredelitev za regulativne namene in namene financiranja. OPOZARJA na prizadevanja Komisije, da bi zmanjšala birokracijo pri predpisih in zahtevah glede poročanja, poenostavila njihovo praktično izvajanje ter zmanjšala upravno in gospodarsko breme v korist deležnikov, zlasti MSP.

⁵ 8526/25.

3. SE ZAVEDA pomena vsevladnega pristopa za podporo zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi, njihovo privabljanje in zadržanje v Evropi ter za izvajanje strategije. PRIZNAVA, da številni ukrepi iz strategije presegajo področje raziskav in inovacij ter da se bodo še nadalje oblikovali z drugimi akti, ki jih predlaga Komisija. Zato so ti sklepi osredotočeni na dejavnosti, povezane z raziskavami in inovacijami, da bi ustrezno opozorili na pomen tega segmenta vrednostne verige za uresničevanje strategije.

USTVARJANJE TRDNIH TEMELJEV NA PODROČJU RAZISKAV IN INOVACIJ

4. POUDARJA, kako pomembno je zagotoviti predvidljivost in skladnost programov, strategij in predpisov o financiranju, da bi za zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in vlagatelje ustvarili zaupanja vredno okolje ter tako olajšali dolgoročno načrtovanje. POUDARJA, da je treba spodbujati podjetništvo in pripravljenost za prevzemanje tveganj, vključno s pravico do neuspeha in ponovnega zagona po neuspehu. SPODBUJA zagonska podjetja, naj si prizadevajo za rast, ter POZIVA Unijo in države članice, naj zagotovijo ustrezne okvirne pogoje.
5. PRIZNAVA, da imajo močni raziskovalni in inovacijski ekosistemi, ki izvirajo iz visokošolskih ustanov in raziskovalnih organizacij, pomembno vlogo pri podpiranju ustanavljanja in rasti zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi, saj zagotavljajo dostop do talentov, osnovne infrastrukture in povezanih storitev. POUDARJA, da so ti ekosistemi ključni za „zadržanje, utrditev in širitev“ akademskih odcepljenih in zagonskih podjetij, zlasti globokotehnoloških podjetij, v Uniji. Dolgoročno sodelovanje med visokošolskimi ustanovami ter raziskovalnimi organizacijami in industrijo v takih ekosistemih omogoča valorizacijo in prenos znanja. SPODBUJA, med drugim, zavezništva evropskih univerz, naj okrepijo svoje dejavnosti, povezane z inovacijami in valorizacijo znanja.

6. PRIZNAVA, da uporaba veljavnih pravil o državni pomoči pomeni izziv za visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije pri podpori zagonskim podjetjem, ki nastajajo v njihovih ekosistemih, zlasti pri zagotavljanju dostopa do storitev in infrastrukture ali prenosu pravic intelektualne lastnine na ta zagonska podjetja. PRIPOROČA Komisiji in državam članicam, naj poiščejo rešitve v sedanjem regulativnem okviru. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE nadaljnje smernice Komisije državam članicam o izvajanju pravil o državni pomoči in NAPROŠA, naj te smernice obravnavajo izvajanje veljavnih pravil o državni pomoči v zvezi z visokošolskimi ustanovami in raziskovalnimi organizacijami.
7. POTRJUJE, da imajo visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije osrednjo vlogo pri zagotavljanju odličnih raziskav in vrhunskega izobraževanja, hkrati pa spodbujajo inovacije s podporo prenosu znanja in tehnologije ter podjetništvu. IZPOSTAVLJA vlogo dobro opremljenih uradov za prenos znanja in tehnologije pri spodbujanju in podpiranju sodelovanja med visokošolskimi ustanovami ter raziskovalnimi organizacijami in podjetji ter pri preoblikovanju raziskav v za trg zrele inovacije in odcepljena podjetja. JE SEZNANJEN z načrti Komisije za razvoj načrta za izdajo licenc, delitev licenčnin in udeležbo pri dobičku ter kapitalsko udeležbo visokošolskih ustanov in raziskovalnih organizacij ter njihovih vlagateljev pri trženju intelektualne lastnine in ustanavljanju odcepljenih podjetij. POZIVA Komisijo, naj opredeli načine za boljše izkoriščanje rezultatov raziskav, ki se financirajo iz programov EU, v Uniji.

8. POZDRAVLJA velik poudarek talentom in spretnostim v strategiji ter PRIZNAVA, da je za trden ekosistem zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi potrebna visoko usposobljena delovna sila na področjih, kot so znanost, tehnologija in inženirstvo, pa tudi pravno, poslovno in finančno strokovno znanje. SPODBUJA države članice in regije, naj podprejo visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije, da bi okrepile inovacijske in podjetniške spretnosti v učnih načrtih in programih usposabljanja, pri tem pa spoštujejo akademsko svobodo, institucionalno avtonomijo in nacionalne pristojnosti. Odpravljanje vrzeli med spoloma je bistvenega pomena za socialno pravičnost in strateške naložbe v konkurenčnost in produktivnost Unije. POUDARJA pomen spodbujanja enakosti spolov ter udeležbe žensk, ženskega podjetništva in vodilne vloge žensk na področju inovacij in v zagonskih podjetij. Inovacijske in podjetniške spretnosti niso pomembne le za študente in študentke ter akademsko osebje, temveč tudi za upravno osebje, odgovorno za podporo raziskavam in inovacijam, prenosu in valorizaciji znanja v visokošolskih ustanovah in raziskovalnih organizacijah. POUDARJA potrebo po krepitvi zmogljivosti, izmenjavi izkušenj in dobrih praks. UGOTAVLJA, da imajo lahko transnacionalne mreže visokošolskih ustanov in raziskovalnih organizacij ključno vlogo pri doseganju teh ciljev. PRIZNAVA vlogo Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) v zvezi s tem.

9. OPOZARJA, da ni dovolj zgolj privabljati talente, temveč jih je treba tudi spodbujati in zadržati v Uniji; POZDRAVLJA pobudo Komisije „Izberite Evropo“ in jo POZIVA, naj nadgradi obstoječe programe in instrumente, kot so ERASMUS+, Evropski raziskovalni svet (ERC), ukrepi Marie Skłodowske-Curie in EURAXESS, ki dopolnjujejo nacionalne in regionalne pristojnosti in pobude. POUDARJA, da bi morali raziskovalci iz tretjih držav, ki so se zaposlili v visokošolskih ustanovah ali raziskovalnih organizacijah, imeti možnost prehoda v podjetništvo ali zaposlitve v zagonskih podjetjih, podjetjih v razširitveni fazi ali velikih industrijskih podjetjih, ki potrebujejo njihovo strokovno znanje. SE STRINJA, da bi bilo treba pri nagrajevanju raziskovalcev na njihovi poklicni poti poleg števila in učinka objav upoštevati tudi znanstveno vrednost njihovih prizadevanj za prenos in valorizacijo znanja, trženje rezultatov in njihovo sodelovanje v dialogih z oblikovalci politik in državljani, namenjenih izmenjavi znanja. SE ZAVEDA pomena dela, ki poteka v okviru pobude Koalicija za napredek ocenjevanja na področju raziskav (CoARA). POUDARJA, da bi bilo treba pri teh prizadevanjih spoštovati ustrezne zaščitne ukrepe za varnost raziskav⁶. POZIVA Komisijo, naj kot podlago napovedanega načrta za okvir za razvoj akademskih poklicnih poti uporabi obstoječe spodbude za nagrajevanje raziskovalcev, če se bo načrt izvajal prostovoljno.

DOSTOP DO INFRASTRUKTURE IN MREŽENJE EKOSISTEMOV

10. PONOVRNO POUDARJA, da za ekosistem raziskav in inovacij v Uniji, ki bo dobro deloval in bo konkurenčen, potrebujemo najsodobnejšo, vidno in lahko dostopno raziskovalno in tehnološko infrastrukturo. POZIVA Komisijo, naj čim bolje izkoristi kartiranje infrastrukture, ki se je že začelo, rezultate pa objavi na uporabniku prijazni platformi, ki se bo redno posodabljala. POZDRAVLJA predlagano „listino o dostopu industrijskih uporabnikov“, da bi Unija in države članice lažje podpirala zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi pri dostopu do ustrezne regionalne, nacionalne ali čezmejne infrastrukture in z njimi povezanih storitev. POZIVA Komisijo, naj oblikuje predlog o načinu, kako naj bi se listina o dostopu izvajala na ravni Unije ter na nacionalni in regionalni ravni.

⁶ UL C, C/2024/3510, 30.5.2024.

11. POZDRAVLJA zamisel o boljšem mreženju in sodelovanju evropskih vozlišč za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, pri čemer naj bi podlaga bile obstoječe pobude, kot so zaveznitva evropskih univerz, Rise Europe, Startup Europe in Evropska zveza za zagonska podjetja (ESNA). SE ZAVEDA, da je treba za spodbujanje in ohranjanje teh vozlišč oblikovati prednostne naloge na nacionalni, regionalni in lokalni ravni in biti dejaven na vseh treh ravneh, ter OPOZARJA na potrebo po povezovanju regionalnih inovacijskih dolin po vsej EU, kot je navedeno v novem evropskem programu za inovacije. OPOZARJA na pomemben prispevek zasebnega in javnega financiranja k doseganju cilja 3 % BDP za raziskave in razvoj ter SPODBUJA velika industrijska podjetja, naj sodelujejo in vzpostavijo poslovne odnose z zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, da bi spodbudili domače inovacije.
12. POZIVA Komisijo, naj izkoristi digitalne tehnologije za spodbujanje medsebojnega povezovanja vozlišč po vsej Uniji. Za mrežo vozlišč PREDLAGA, naj z naslednjimi dejavnostmi izmenjave najboljših praks uskladi podporo zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi v Uniji: razvoj ekosistemov zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi, sodelovanje med visokošolskimi ustanovami in raziskovalnimi organizacijami ter zagonskimi podjetji, podjetji v razširitveni fazi in večjimi podjetji ter uporaba odprtih inovacij, uporaba načel FAIR za izmenjavo podatkov, upravljanje semenskega financiranja, dostop do sistemov financiranja na ravni Unije ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter usklajevanje teh sistemov ter izboljšanje dostopa do financiranja, tudi do tvegane financiranja. Mreža bi poleg tega morala spodbujati uporabo listine o dostopu industrijskih uporabnikov in svetovati glede dostopa do raziskovalnih in tehnoloških infrastruktur, upravljanja pravic intelektualne lastnine in veljavnih pravil o državni pomoči. OPOZARJA, da je treba MSP nameniti tudi usmerjeno podporo pri njihovi internacionalizaciji in dostopanju do svetovnih trgov, zgled česar je mreža EUREKA.

13. SE ZAVEDA pomena regulativnih peskovnikov pri lažšanju vstopa inovacij na trg s podpiranjem inovativnih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi pri razvoju in preskušanju novih zamisli, ocenjevanju, ali so nove tehnologije, izdelki in rešitve v skladu s predpisi, izboljšanju regulativnega učenja ter izdajanju priporočil za premagovanje regulativnih ovir. POZIVA, naj bodo v prihodnjem predlogu evropskega akta o inovativnosti oblikovana jasna, učinkovita in nebirokratska pravila za regulativne peskovnike, tudi peskovnike za celotno Unijo, v skladu z obstoječimi instrumenti in standardi, kot so pravice intelektualne lastnine in varstvo okolja. Komisiji PRIPOROČA, naj oblikuje zanesljivo metodologijo in postopke za hitro in učinkovito delovanje regulativnih peskovnikov.

PREMOSTITEV FINANČNIH VRZELI V VREDNOSTNI VERIGI

14. JE SEZNANJEN z vlogo Evropskega sveta za inovacije pri podpiranju inovativnih evropskih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi ter POZDRAVLJA napovedane poenostavitve njegovih pravil in SE SEZNANJA z namero Komisija, da se zgleduje po Agenciji za napredne raziskovalne projekte (ARPA). SE STRINJA, da bi bilo treba čim prej zmanjšati vrzel na področju financiranja podjetij v razširitveni fazi. JE SEZNANJEN z razlogi za ustanovitev evropskega sklada za podjetja v razširitveni fazi, ki bo vzpostavljen v sodelovanju z zasebnim sektorjem kot del sklada Evropskega sveta za inovacije, da bi pomagal premostiti vrzel v financiranju globokotehnoloških podjetij v razširitveni fazi. POZIVA Komisijo, naj predloži več informacij o evropskem skladu za podjetja v razširitveni fazi in ga jasno umesti v splošno področje financiranja ob zagotovitvi sinergij z drugimi instrumenti Unije, zlasti InvestEU, ter nacionalnimi in regionalnimi instrumenti. POZIVA Komisijo, naj brez poseganja v pogajanja o večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2027 čim prej predlaga vzpostavitev evropskega sklada za podjetja v razširitveni fazi, strukturo upravljanja in vire financiranja zanj ter strateške sektorje, ki bi jih bilo treba podpreti v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira.
15. POTRJUJE, da bilo treba v skladu z načelom subsidiarnosti sredstva za začetne faze financiranja, namenjena zgodnji fazi od zamisli do ustanovitve zagonskih podjetij, zagotoviti na nacionalni/regionalni/institucionalni ravni. POZIVA Komisijo, države članice in regionalne organe, naj preverijo možnosti za sinergije z ustreznimi ukrepi kohezijske politike.

16. POZIVA Komisijo, naj v sedanjem večletnem finančnem okviru poenostavi pravila glede instrumentov financiranja in storitvenih platform za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi ter instrumentov mobilnosti za študente, raziskovalce, podjetnike in delavce. POZIVA Komisijo, naj vzpostavi platformo „vse na enem mestu“, ki bo upravičencem omogočala iskanje in primerjavo najboljših možnosti ter dostop do njih ob učinkoviti rabi virov. Vanjo bi bilo treba vključiti tudi čim več informacij o nacionalnih programih in njihovih zahtevah glede dostopa ter informacije o virih, tudi o tveganem kapitalu in drugih zasebnih naložbah za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi. POUDARJA, da se je z usklajevanjem z ustreznimi deležniki mogoče izogniti podvajanju. Komisiji PRIPOROČA, naj razmisli, da se za vse ustrezne projekte raziskav in inovacij, ki jih financira Unija, uvede potrditev koncepta ali potrditev tržnih možnosti, in ne le za projekte v okviru Evropskega raziskovalnega sveta in Evropskega sveta za inovacije. Komisijo POZIVA, naj poišče nove metode za izboljšanje seznanjenosti z inovativnimi tehnologijami ter spodbujanje njihove uporabe v javnem in zasebnem sektorju. SE ZAVZEMA za bolj proaktivno uporabo predkomercialnega naročanja, da bi se vzpostavil vmesnik med inovatorji in naročniki v javnem in zasebnem sektorju.

DOSLEDNO IZVAJANJE

17. POZIVA Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami v programih Unije ter nacionalnih in regionalnih programih razišče nastajajoče trende, prelomne tehnologije in neuspehe na trgu ter nato v okviru teh programov obvešča o teh ugotovitvah. Komisijo in države članice SPODBUJA k tesnemu dialogu o prihodnjih strateških prednostnih področjih načrtovanja programov, ki naj poteka na podlagi pridobljenih dokazov.
18. POZDRAVLJA napovedano preglednico kazalnikov evropskih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi ter sklop ključnih kazalnikov uspešnosti (KPI) in PREDLAGA preučitev sinergij z okvirom za spremljanje evropskega raziskovalnega prostora in drugimi ustreznimi instrumenti. POZIVA Komisijo, naj v KPI vključi tudi strateško razčlenitev po sektorjih ter kazalnike o prispevku visokošolskih institucij in raziskovalnih organizacij. OPOZARJA na pomen razpoložljivosti in odprtosti podatkov ter jasnih metodologij za zbiranje podatkov. ZAHTEVA, da se zaradi optimalne primerjave med državami uporabi ponderiranje na podlagi števila prebivalcev.

19. Od Komisije ZAHTEVA, naj državam članicam redno poroča o izvajanju strategije, Komisijo in države članice pa POZIVA, naj vzpostavijo ustrezen mehanizem za usklajevanje in spremljanje strategije za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, pri čemer naj upoštevajo obstoječe forume, kot je forum Evropskega sveta za inovacije, pri čemer naj bo cilj zmanjšanja bremena poročanja.
-